

STORTINGET

Innst. 60 S

(2020–2021)

Innstilling til Stortinget
fra næringskomiteen

Dokument 8:105 S (2019–2020)

Innstilling fra næringskomiteen om Representantforslag fra stortingsrepresentantene Bengt Rune Strifeldt, Sivert Bjørnstad, Kjell-Børge Freiberg og Per-Willy Amundsen om innføring av rullerende gjennomsnittlig maksimalt tillatt biomasse (MTB), for en mer fleksibel forvaltning av havbruksnæringen

Til Stortinget

Bakgrunn

I dokumentet fremmes følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre rullerende MTB i oppdrettsnæringen snarest mulig.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Åsunn Lyngedal, Cecilie Myrseth, Nils Kristen Sandtrøen og Terje Aasland, fra Høyre, Margunn Ebbesen, Guro Angell Gimse, Kårstein Eidem Løvaas og Tom-Christer Nilsen, fra Fremskrittspartiet, Morten Ørsal Johansen og Bengt Rune Strifeldt, fra Senterpartiet, Geir Adelsten Iversen og lederen Geir Pollestad, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, fra Venstre, André N. Skjelstad, og fra Kristelig Folkeparti, Steinar Reiten,

viser til Dokument 8:105 S (2019–2020) med forslag om å innføre rullerende MTB i oppdrettsnæringen snarest mulig.

Komiteen viser til at det er bred enighet om å legge til rette for en forutsigbar og miljøvennlig bærekraftig vekst i havbruksnæringen. Komiteen viser videre til at det i henhold til dagens regelverk ikke er tillatt å ha en stående biomasse (antall kilo levende fisk) som overstiger den totale MTB på selskapsnivå på noe tidspunkt

Komiteen merker seg at bakgrunnen for forslaget om å innføre såkalt fleksibel eller rullerende fleksibel MTB er å gi fiskeoppdretterne mulighet til i større grad å kunne tilpasse seg blant annet markedet og lokale miljø- eller produksjonsbetingelser, gjennom å åpne for større fleksibilitet. Komiteen merker seg videre at forslaget innebærer at det legges til rette for en gjennomsnittsberegning av MTB-grensen for de siste tolv månedene, og at øvrige rammebetingelser, blant annet når det gjelder krav til rømming, lus, miljø og fiskevelferd, fortsatt skal gjelde.

Komiteen viser til at det under komiteens åpne høring i saken ble uttrykt støtte til forslaget fra nærings side, og at det i den forbindelse blant annet ble vektlagt at en rullerende MTB vil kunne sikre bedre konkurransevilkår mellom store og små aktører, og at det også vil kunne stimulere til økt videreforedling. Komiteen viser til at det på høringen også ble uttrykt bekymring for at innføring av en slik ordning kan føre til negative miljøkonsekvenser og en stor produksjonsøkning over en kort periode av året.

Komiteen merker seg videre at det under høringen ble vist til at regjeringen i perioden 1. januar 2017–31. desember 2019 gjennomførte en prøveordning med variabel tillatt biomasse (VTB) for produksjon av laks og

regnbueørret, med det formål å gi økt fleksibilitet for bedre å utnytte eksisterende produksjonskapasitet.

Komiteen er av den oppfatning at det også bør prøves ut en ordning med rullerende maksimalt tillatt biomasse (MTB).

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti, merker seg at både forslagsstillerne og samtlige deltakere i komitéhøringen påpeker at de minste havbrukselskapene ikke i samme grad som de store aktørene har mulighet til å utnytte tildelt biomasse med produksjon jevnt fordelt gjennom året. Det skyldes flere forhold, som for eksempel at større selskap har flere lokaliteter som også er spredt geografisk, og som dermed gir mer fleksibilitet i driften.

Flertallet merker seg videre at innspillene i komitéhøringen entydig peker i retning av at eventuell innføring av en ordning med rullerende MTB basert på en gjennomsnittsberegning av MTB-grensen for de siste tolv månedene, vil føre til at selskapene øker biomassen ut over MTB-grensen på ettersommeren og tidlig på høsten. Grunnen til dette er at høy sjøtemperatur gir god tilvekst, og at selskapene vil få mer utgående biomasse i vintermånedene, og dermed jevnere produksjon gjennom året. Flertallet vil påpeke at også påslag av lakselus er størst ved høy sjøtemperatur, og at innføring av rullerende MTB uten et tilhørende regelverk for hvilke måneder som kan ha opptrekk ut over tildelt MTB, dermed vil kunne føre til at det samlede lusepåslaget gjennom året øker. Flertallet støtter derfor forslagsstillerne når de understreker at eventuell innføring av en ordning med rullerende MTB må skje innenfor gjeldende rammebetingelser knyttet til blant annet miljø og dyrevelferd.

Flertallet viser også til høringsinnspill fra Wilsgård Fiskeoppdrett AS, der selskapet skriver følgende:

«For kontrollfunksjonene og administrering av ordningen er det vår oppfatning at ordningen må være styrt, dvs det må være et system på hvilke måneder som kan ha opptrekk ut over tildelt mtb og hvilke måneder som skal ha nedtrekk under tildelt mtb. Dette gir ikke 'egenstyrt/fullstendig' rullerende mtb, er mer i retning variabel mtb. Vi tror det er viktig at ordninger som innføres er praktiske å administrere for at de skal være bærekraftige.»

Flertallet støtter dette innspillet og mener at eventuell innføring av en ordning med en form for variabel MTB må utredes grundig med tanke på eventuelle negative miljøkonsekvenser. Det vil ikke være i tråd med en omforent målsetting om bærekraftig vekst i havbruksnæringen hvis innføring av variabel MTB vil medføre økt miljøbelastning og redusert dyrevelferd. Dersom en prøveordning skal innføres, mener flertal-

let at det må være en forutsetning at det foreligger et tydelig regelverk som ut fra miljøkriterier definerer hvor ordningen skal gjelde geografisk, hvilke måneder det kan gjøres opptrekk ut over tildelt MTB, og med tak for opptrekk. Flertallet mener videre at en prøveordning med påfølgende evaluering må gjennomføres før det kan bli snakk om å innføre en permanent ordning med variabel MTB.

Flertallet viser for øvrig til fiskeri- og sjømatministerens svarbrev 19. mai 2020 til næringskomiteen, der det refereres til en utredning av rullerende MTB i 2013. Etter en omfattende høringsrunde valgte regjeringen i 2014 å ikke gå videre med forslaget. I statsrådens brev vises det også til en prøveordning med variabel MTB som ble gjennomført i årene 2016 til 2019, og som departementet tar sikte på å evaluere. Flertallet merker seg at deltakerne i prøveordningen var mindre selskaper som gjennomgående har gitt gode tilbakemeldinger i etterkant. Ifølge høringsinnspill fra Sjømatbedriftene i komitéhøringen rapporterte disse selskapene at prøveordningen passet deres produksjonsprofil og sikret en større fleksibilitet i produksjonen.

Flertallet fremmer på denne bakgrunn følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med rullerende MTB og legge fram en sak for Stortinget innen utløpet av fristen for behandling i vårsesjonen 2021, med sikte på å innføre en prøveordning som skal bidra til økt bearbeiding og verdiskaping.»

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at fiskeri- og sjømatministeren i sitt svarbrev 19. mai 2020 skriver at rullerende MTB ble utredet i 2013, og at et høringsnotat om videreutvikling av MTB-systemet ble sendt på alminnelig høring. I høringsrunden kom det frem at næringsaktørene var splittet om hvorvidt rullerende MTB var ønskelig. Flere større aktører var imot innføring av rullerende MTB, mens flere mindre aktører støttet innføring av rullerende MTB med en argumentasjon om at det gir større mulighet til å utjevne produksjonen. Flere mindre aktører argumenterte også med at rullerende MTB gir aktører med færre konsesjoner større mulighet til å oppnå full utnyttelse av MTB. Disse medlemmer påpeker at de større oppdrettsselskapene fordeler MTB-grensen mellom de ulike anleggene (lokasjonene), og klarer således å maksimere produksjonspotensialet sitt i større grad. Dette har de mindre aktørene ikke mulighet til.

Disse medlemmer påpeker videre at rullerende MTB vil være et tiltak for å skape like konkurransevilkår for de minste aktørene i næringen. Dagens system favoriserer de store selskapene som har fleksibilitet gjennom interregionalt biomassetak og muligheter innenfor konsernbiomasse.

Disse medlemmer viser til at regjeringen gjennomførte en prøveordning med variabel MTB i årene 2016 til 2019. Denne ordningen innebar at MTB-taket varierte, slik at det var høyest på høsten og ut over vinteren, og lavest på våren/sommeren. Formålet var blant annet å gi incentiver til å spre slaktingen av fisk over en større periode av året. Disse medlemmer viser videre til at det var seks selskaper som valgte å søke om å få være med på ordningen. Alle seks selskaper uttrykte ved ordningens utløp at den hadde passet deres produksjonsprofil på en god måte, og hadde bidratt til større fleksibilitet hos de mindre selskapene. Selskapene ga videre klare tilbakemeldinger om at de var godt fornøyd med ordningen. De minste selskapene har ved å benytte ordningen kunnet utnytte bølgedalen i modellen med å tilpasse produksjon når de har lav tilvekst. Dette har etter deres oppfatning bidratt til større forutsigbarhet i produksjonen, blant annet med en jevnere produksjon som samtidig sikrer råstoff til slakterier. Det har også redusert risikoen for permitteringer. Disse medlemmer vil påpeke at prinsippene i denne ordningen er meget nært beslektet med rullerende gjennomsnittlig beregning av MTB, men ordningen med rullerende MTB vil være en bedre og mer forutsigbar ordning.

Disse medlemmer viser til at ordningene med interregionalt biomassetak og konsernbiomasse er vederlagsfrie, mens prøveordningen med variabel MTB ble tildelt mot vederlag. Ordninger for fleksibilitet og like konkurransevilkår må være likt tilknyttet vederlag, og praksis for tildeling må være lik for disse ordningene.

Disse medlemmer viser til at det under høringsen i næringskomiteen ble uttrykt bred støtte til representantforslaget fra næringens side. Det ble vektlagt at en rullerende MTB vil kunne sikre bedre konkurransevilkår mellom store og små aktører, og at det vil kunne stimulere til økt videreforedling.

På denne bakgrunn fremmer disse medlemmer følgende forslag:

«Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med rullerende MTB i oppdrettsnæringen snarest mulig, med bakgrunn i erfaringer fra prøveordningen med variabel MTB. Ordningen evalueres etter fem år.»

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet og Senterpartiet er positive til å utrede alternative måter å regulere mengde fisk på, både på de enkelte konsesjoner og på lokalitetsnivå. Målet skal være at ordningen gir de mindre oppdretterne økt fleksibilitet og jevnere råstofftilgang. Den skal ikke være et virkemiddel for samlet økt produksjon.

Forslag fra mindretall

Forslag fra Fremskrittspartiet:

Forslag 1

Stortinget ber regjeringen innføre en ordning med rullerende MTB i oppdrettsnæringen snarest mulig, med bakgrunn i erfaringer fra prøveordningen med variabel MTB. Ordningen evalueres etter fem år.

Komiteens tilråding

Komiteens tilråding fremmes av komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Høyre, Senterpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Venstre og Kristelig Folkeparti

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og råder Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Stortinget ber regjeringen utrede en ordning med rullerende MTB og legge fram en sak for Stortinget innen utløpet av fristen for behandling i vårsesjonen 2021, med sikte på å innføre en prøveordning som skal bidra til økt bearbeiding og verdiskaping.

Oslo, i næringskomiteen, den 3. november 2020

Geir Pollestad

leder

Cecilie Myrseth

ordfører

